

Велику депресію 30-х років може потребувати вирішення проблеми виходу з неї. На цьому етапі учасникам дискусійної групи можна дати можливість на основі колективного обговорення створити альтернативний варіант «Нового курсу» Ф. Д. Рузвельта. Теоретичним матеріалом для ситуаційної вправи може стати ціла низка економічних подій та явищ, які мали місце в історії, а саме:

- дискусійні питання у прийнятті Версальської угоди;
- доведення аргументованості плану Дауеса і плану Маршалла;
- аналіз економічної політики Центральної Ради, Гетьманату і Директорії УНР;
- аналіз здійснення перебудови в СРСР;
- дискусійне обговорення прийняття урядових рішень у сфері економіки на сучасному етапі розвитку України і світу тощо.

Опрацювання подібних економічних проблем передбачає вироблення дискусійною групою альтернативного варіанта розвитку подій, обґрунтування власних поглядів.

Роль викладача у проведенні занять з використанням ситуаційних вправ полягає у здійсненні певних функцій:

- вибір ситуаційних вправ і включення їх у структуру курсу;
- підготовка до проведення дискусії;
- організація процесу спілкування і спрямування його до певної мети;
- визначення напрямів дискусії;
- завершення дискусії з дальшою оцінкою активності учасників та ґрунтовності їхніх аргументів.

Загалом для досягнення індивідуальної та інституціональної досконалості у викладанні, безпосередньої участі у формуванні нової парадигми у сфері педагогічної освіти в Україні сучасний викладач зобов'язаний упроваджувати в життя ефективні методи навчання, окреслювати межі для дальших досліджень та наукових досягнень у змісті освіти.

Г. О. КОПИЛ, викладач кафедри німецької мови КНЕУ

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Тема «Нові засоби інформації» стала однією з найактуальніших тем дидактики іноземної мови. З розвитком нових інформаційних технологій система освіти здобула додаткові можливості та перспективи. Але одночасно у зв'язку з інноваціями виникає низка проблем як практичного, так і наукового характеру. Ця те-

ма викликає до дискусії науковців, що працюють у галузі педагогіки і особливо лінгвопедагогіки. Впровадження нових інформаційних технологій у навчальному процесі потребує нових наукових теорій, дослідження дидактики та методики викладання іноземних мов узагалі та німецької мови зокрема. Ураховуючи специфіку даного фаху, до дискусії залучені також такі галузі наук, як психологія, соціологія, філософія та деякі інші. У зв'язку з актуальними потребами освітніх наук у виробленні єдиної наукової та методичної платформи все частіше відбуваються останнім часом форуми науковців та фахівців даної галузі як у нас, так і за кордоном. Найбільш ґрунтовно переймається науковими та практичними питаннями викладання німецької мови як іноземної інститут ім. Гете у Німеччині, що викликає у нас, викладачів німецької мови, неабиякий інтерес.

Варто звернути, наприклад, увагу на останнє міжнародне засідання викладачів німецької мови в Люцерні 2001 року. У рамках доповідей з цієї теми обговорювались різні аспекти. Деякі тези були суперечливими і викликали заперечення. Є сподівання, що це знайде відповідний інтерес та відгуки у фахівців даної галузі.

Робляться посилення як на теоретичні позиції вивчення іноземної мови, так і на дослідні інтереси фаху DaF у столітті активного розвитку засобів масової інформації. У зв'язку з цим виникає потреба у визначенні дидактично-методичних проблем, в яких сферах вивчення іноземної мови і на яких рівнях знань можуть відігравати особливу роль впровадження мультимедіазасобів і які зміни це може викликати в теорії та практиці дидактики та методики. У цьому зв'язку особливо детально приділяється увага розумінню ролі викладачів та студентів до нових концепцій навчального матеріалу і мультимедійних навчальних середовищ, а також змін в організації заняття. Нарешті обговорюється питання викладацької освіти.

1. Мовні та навчально-теоретичні позиції

Великого значення набуває мова в інтеркультурологічному контексті. Ураховуючи наукові напрямки останніх років, унаслідок чого з'явилися такі поняття, як передавання інформації (Input), інтеракція, мовне усвідомлення, достовірність, конструктивність, дієва компетентність і інтеркультурологічна комунікативна здатність, постають такі питання:

— Які інформативні та інтерактивні сценарії пропонують навчальному процесу вивчення іноземної мови нові телекомунікативні світи?

— Як визначити у зв'язку зі значним розширенням можливостей розмір цілеспрямованого, керованого вивчення іноземної мо-

ви як усередині, так і поза мовним середовищем?

— Чи змінюються завдяки новим засобам масової інформації відношення свідомих і несвідомих процесів набуття мовних знань та роль так званого супутнього навчання?

— Чи сприяє навчання іноземної мови новими засобам масової інформації посиленому доповненню діючих навчальних процесів, що розвиваються, і цим сприяє особливим способом загальному освітньому процесу індивідуумів?

— Які імпульси до роздумів щодо дослідження пізнання, конструктивізму та вивчення другої і наступних іноземних мов розширюють дебати навколо значення нових засобів масової інформації для навчання іноземної мови?

— Які методи прийнятні для дослідження іншомовних навчальних процесів у мультимедійних навчальних середовищах?

1.1. Пізнавальна психологія та дослідження вивчення другої мови

З пізнавальної точки зору виявляється інтерес до ролі сучасних інформаційних технологій у проведенні свідомого та несвідомого навчального процесу. За гіпотезою Паівіо, подвійне кодування веде до надмірного навантаження і цим самим шкодить споживачам під час обробки інформації. Коли Майер розвинув синтези обох позицій до гіпотези мультимедіа-навчання (тобто навчання із застосуванням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій), яка намагається пояснити, як споживачі вибирають та переробляють візуальну та вербальну інформацію і як здійснюються зв'язки між візуальною та вербальною системами.

До того ж, останнім часом зростає критика відносно застосування мультимедіа як на заняттях іноземної мови, так і в інших напрямках лінгвістичного дослідження, породжуючи такі питання:

— Як змінюються складові процесу та сам процес індивідуального та соціального навчання як з погляду зростання фаз самостійного навчання за межами навчальних закладів, так і щодо нових можливостей спільного навчання, яке не обмежене певним простором?

— Наскільки суттєвою є традиційна дискусія про позитивну характеристику самонавчання та дистанційне навчання для дискусії про інтеграцію нових інформаційних технологій у заняття іноземної мови?

— Чи можна вважати за скорочення очного навчання нехтування відповідних стилів навчання?

— Які ролі відіграють учні та викладачі у навчальних середовищах, які переважно чи навіть зовсім зосереджені на діалозі учень—машина?

— Наскільки велика небезпека, що за збільшення мультимедійного індивідуалізуючого викладацького матеріалу це приведе до глобалізації процесу індивідуалізації?

Сфера письмової комунікації була досліджена досить ґрунтовно — як синхронна комунікація (Chat), так і асинхронна комунікація (електронний лист E-Mail) (2000). Науковий інтерес приваблювало також навчання іншомовного читання. Щодо усного спілкування по комп'ютеру і досягнення в розумінні усного мовлення існує мало досліджень, тому що саме зараз відбувається застосування високопродуктивних мультимедійних програм та комп'ютерів та забезпечення якісними відеоматеріалами.

2. Керовані заняття з німецької мови як іноземної

Надання нових комунікативних каналів і одержання нової інформації, яка в цифровій формі особливо просто опрацьовується, сягаючи далеко за межі країни, відкриваються нові можливості керованому навчанню іноземної мови, особливо для тих, хто вивчає її за межами мовного середовища. Це виглядає парадоксально: з одного боку, зростають шанси до більшої індивідуалізації, з іншого — іде процес до все більшої кооперації навчальних форм. Це змінює роль викладача та студента, їх взаємодію, а також навчальні приміщення та заклади. Більша інтеграція природного оволодіння мовою в навчальному закладі, в не досить ще захищеній класній кімнаті завжди було одним з великих випробувань для дидактики німецької мови. Завдяки новим медіа вона отримує нарешті шанс для прогресивної реалізації.

2.1. Індивідуалізація і кооперативність навчання

Завдяки новим медіа стає можливим як ніколи більша індивідуалізація вивчення іноземної мови. Це може відбуватися різними способами: через координоване навчання тандем чи класної кореспонденції, як I-Mail, так само, як і через індивідуальні тренувальні програми, через інтеграцію більш посиленних індивідуальних навчальних фаз чи елементів заочного навчання в програмах вивчення мови.

2.2. Викладачі та учні

Навчання іноземної мови проходитиме в майбутньому з ширшим застосуванням медіазасобів. Тут галузь викладання німецької мови має брати участь у розвитку компетенції медіаінформації, тоді як сама вона визначає дискусію про достовірність текстів; з іншого боку є сподівання, що викладання іноземної мо-

ви буде задіяне в загальному розвитку компетенції медіа.

У фаховій дидактичній дискусії не завжди чітко вказується, чи йдеться про автономію викладача, коли кажуть про академічно керовані навчальні процеси, чи мається на увазі автономно працюючий викладач. Індивідуалізація навчання породжує насамперед такі питання:

— Що означає інтеграція нових засобів масової інформації в навчальному процесі вивчення іноземної мови, що збільшує тривалість індивідуального та дистанційного навчання?

— Як піклуються про те, щоб не зникло сприяння виховному аспектові ознайомлення з новими культурами, якщо модуляризованою індивідуалізацією вивчення іноземної мови з'явиться небезпека редукації тільки на розмовних аспектах?

Ці та інші проблеми хвилюють сьогодні науковців та фахівців у галузі педагогіки та лінгвістики. Отже, після ознайомлення з матеріалами наукових конференцій у Німеччині можна зрозуміти та усвідомити проблематичність та потребу у вирішенні низки науково-методичних питань у галузі викладання іноземних мов у цілому та німецької зокрема у зв'язку із застосуванням нових інформаційних технологій.

М. Т. КОРНІЙЧУК, д-р техн. наук, професор, **С. І. НАКОНЕЧНИЙ**, проф., завідувач кафедри економіко-математичних методів КНЕУ,

А. І. СЕМЕНЧЕНКО, канд. техн. наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СИСТЕМНОСТІ ЗМІСТУ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Сучасний освітянський процес має тенденцію руху в напрямку зменшення аудиторних годин, тобто до потижного зменшення спілкування, що призводить до втрати величезних якісних набутоків нашої вітчизняної школи, яка давала всьому світові найкращих спеціалістів з усіх галузей знань (крім гуманітарних, які були сковані догмами). Наші спеціалісти-вчені були й поки що є найліпшими й найавторитетнішими, найосвіченішими у світі: з математики та всіх її галузей, включаючи інформатику й кібернетику, з фізики та всіх її теоретичних відгалужень, теоретичної й статистичної радіотехніки, матеріалознавства, біології і радіології, космології і космонавтики і навіть з математичної економіки.

Але всі ці набутки ми наразі втрачаємо на очах з катастрофічною швидкістю. І основною причиною цього є так звані *демок-*